

ევროპული შეთანხმება
აღამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს საქმის წარმოებაში
მონაწილე პირთა შესახებ
სგრასბურგი, 5.03.1996

ქვემოთ ხელმოწერილი, ევროპის საბჭოს წევრი სახელმწიფოები,
ითვალისწინებენ რა, აღამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა 1950
წლის 4 ნოემბერს ქ. რომში ხელმოწერილ კონვენციას (შემდგომში „კონვენციალ“,
წოდებული);

მხედველობაში იღებენ რა, ევროპული კომისიისა და აღამიანის უფლებათა
სასამართლოს საქმის წარმოებაში მონაწილე პირთა შესახებ ევროპულ შეთანხმებას,
რომელსაც ხელი მოეწერა 1969 წლის 6 მაისს ლონდონში;

ითვალისწინებენ რა, 1994 წლის 11 მაისს ქ. სგრასბურგში ხელმოწერილი კონვენციის
მე-11 ოქმს, (შემდგომში „კონვენციის მე-11 ოქმად“, წოდებული), რომელიც ცვლის
საკონტროლო მექანიზმების სტრუქტურასა და რომელიც ევროპული კომისიისა და
აღამიანის უფლებათა სასამართლოს ნაცვლად აარსებს მუდმივმოქმედ აღამიანის
უფლებათა ევროპულ სასამართლოს (შემდგომში „სასამართლოდ“, წოდებული)

ასეთი განვითარების შესაბამისად, მხედველობაში იღებენ იმას, რომ კონვენციის
მიზნების უკეთ განხორციელებისათვის მიზანშეწონილია, რომ სასამართლოს საქმის
წარმოებაში მონაწილე პირებს აღამიანი უფლებათა ევროპული სასამართლოს საქმის
წარმოებაში მონაწილე პირთა შესახებ ახალი ევროპული შეთანხმებით (შემდგომში
„წინამდებარე შეთანხმებალ“, წოდებული) მიენიჭოთ გარკვეული იმუნიტეტები და
საშუალებები,

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

მუხლი 1

1. წინამდებარე შეთანხმება გამოიყენება შემდეგი პირების მიმართ:

ა) სასამართლოში წარმოებულ საქმეში მხარეებად, მათ წარმომადგენლებად და
მრჩეველებად მონაწილე ნებისმიერი პირები;

ბ) სასამართლოს მიერ გამოძახებული მოწმეები და ექსპერტები, ისევე როგორც
საქმის წარმოებაში მონაწილეობის მისაღებად სასამართლოს პრეზიდენტის მიერ
მიწვეული სხვა პირები.

2. წინამდებარე შეთანხმების მიზნებისათვის, გერმინი „სასამართლო“, მოიცავს
კომიტეტებს, პალატებს, უზენაესი პალატის პრეზიდიუმს, უზენაეს პალატასა და
მოსამართლეებს. გერმინი „საქმის წარმოებაში მონაწილეობა“, მოიცავს მიმოწერას
კონვენციის წევრი სახელმწიფოების წინააღმდეგ სარჩელის მიზნით.

3. თუ მინისტრთა კომიტეტის მიერ კონვენციის 46-ე მუხლის მე-2 პუნქტით მასზე
დაკისრებული ფუნქციების შესრულების დროს, წინამდებარე მუხლის 1-ლ პუნქტში
აღნიშნულ ნებისმიერ პირს, ეთხოვება გამოცხადდეს ან წარადგინოს წერილობითი
განცხადებები მინისტრთა კომიტეტის წინაშე, ამ შემთხვევაში წინამდებარე
შეთანხმების დებულებები გამოიყენება მასთან მიმართებაში.

მუხლი 2

1. წინამდებარე შეთანხმების პირველი მუხლის პირველ პუნქტში მოხსენიებულ პირებს
ენიჭებათ იმუნიტეტი სამართლებრივი დევნისაგან, სასამართლოს წინაშე მათ მიერ

გაკეთებული ბეპირი ან წერილობითი განცხადებებისათვის ან წარდგენილი დოკუმენტების ან სხვა მტკიცებულებებისათვის.

2. ეს იმუნიტეტი არ მოქმედებს სასამართლოში წარდგენილი ნებისმიერი ასეთი განცხადების, დოკუმენტების ან მტკიცებულებების თაობაზე სასამართლოს გარეთ მიმოწერასთან მიმართებაში.

მუხლი 3

1. ხელშემკვრელი მხარეები პატივს სცემენ წინამდებარე შეთანხმების პირველი მუხლის პირველ პუნქტში მოხსენიებულ პირთა უფლებას იქონიონ თავისუფალი მიმოწერა სასამართლოსთან.

2. რაც შეეხება დაკავებულ პირებს, ამ უფლების განხორციელებაში იგულისხმება შემდეგი:

ა) მათი კორესპონდენციის გაგზავნა და ჩაბარება განხორციელდება ყოველგვარი დაგვიანებისა და გადაკეთების გარეშე;

ბ) ასეთი პირების მიმართ არ გამოიყენება არანაირი ფორმის დისციპლინარული ზომები, დაშვებული არსების მეშვეობით სასამართლოში გაგზავნილი რაიმე შეტყობინების გამო;

გ) ასეთ პირებს, სასამართლოში წარდგენილი სარჩელისა და ამით გამოწვეული ყველა პროცედურის შესახებ აქვთ მიმოწერისა და სხვათა დაუსწრებლად ისეთ ადვოკატთან კონსულტაციის უფლება, რომელიც კვალიფიცირებულია იმ სახელმწიფოს სასამართლოების წინაშე გამოსვლისათვის, სადაც ეს პირები არიან დაკავებულნი.

3. წინამდებარე პუნქტების გამოყენებისას, დაუშვებელია ჩარევა საჯარო ხელისუფლების მხრიდან, გარდა კანონით გათვალისწინებული და იმ შემთხვევებისა, როდესაც ასეთი ჩარევა აუცილებელია დემოკრატიულ საზოგადოებაში ეროვნული უსაფრთხოების ინტერესებისათვის, სისხლის სამართლებრივი დანაშაულის გამოვლენის ან დევნისათვის ანდა ჯანმრთელობის დაცვისათვის.

მუხლი 4

1. ა) ხელშემკვრელი მხარეები ხელს არ შეუშლიან წინამდებარე შეთანხმების პირველი მუხლის პირველ პუნქტში გათვალისწინებულ პირთა თავისუფალ გადაადგილებასა და მგზავრობას სასამართლო პროცესზე დასწრების ან უკან დაბრუნების მიზნით.

ბ) დაუშვებელია მათი გადაადგილებისა და მგზავრობის შეზღუდვა, გარდა კანონით გათვალისწინებული და იმ შემთხვევებისა, როდესაც ასეთი ჩარევა აუცილებელია დემოკრატიულ საზოგადოებაში ეროვნული უსაფრთხოების ინტერესებისათვის, ან საზოგადოებრივი უსაფრთხოებისათვის, ჯანმრთელობის ან მნეობის ანდა სხვა პირთა უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვისათვის.

2. ა) გრანზიგის ქვეყნებში ან სასამართლო პროცესის ადგილმდებარეობის სახელმწიფოში დაუშვებელია ამ პირთა დევნა ან დაკავება, ან მაგ მიმართ, მათი პირადი თავისუფლების

ნებისმიერი სხვა შეზღუდვა იმ ქმედებებისა და სასჯელებისათვის, რომლებსაც ადგილი ჰქონდათ მოგზაურობის დაწყებამდე.

ბ) ნებისმიერ ხელშემკვრელ მხარეს წინამდებარე შეთანხმების ხელმოწერის, რაგვიფიცირების, მიღების ან დამტკიცების დროს შეუძლია განაცხადოს, რომ

წინამდებარე პუნქტის დებულებები არ გამოიყენება მისი მოქალაქეების მიმართ. ასეთი განცხადება შესაძლებელია გამოგანილ იქნას ნებისმიერ დროს, ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე მიმართული შეტყობინებით.

3. ხელშემკვრელი მხარეები კისრულობენ ვალდებულებას მათ გერიგორიაზე შეუშვან ყველა ის დაბრუნებული პირები, რომლებმაც თავისი მოგზაურობა დაიწყო მათი გერიგორიიდან.

4. წინამდებარე მუხლის პირველი და მეორე პუნქტების დებულებები წყვეტენ მოქმედებას, როდესაც ასეთ პირს 15 თანმიმდევრული დღის განმავლობაში იმ დღიდან, როდესაც სასამართლო აღარ საჭიროებდა მის დასწრებას, ჰქონდა შესაძლებლობა დაბრუნებულიყო იმ სახელმწიფოში, რომელშიც დაიწყო მისი მოგზაურობა.

5. როდესაც არსებობს კონფლიქტი ხელშემკვრელი მხარის მიერ სხვა ხელშემკვრელ მხარეებთან წინამდებარე მუხლის მე-2 პუნქტითა და ევროპის საბჭოს კონვენციით, ან ექსტრადიციის შესახებ ხელშეკრულებით ან სისხლისსამართლებრივ საქმეებზე ურთიერთდახმარების შესახებ სხვა ხელშეკრულებით ნაკისრ ვალდებულებებს შორის, წინამდებარე მუხლის მე-2 პუნქტის დებულებებს გააჩნიათ უპირატესი ძალა.

მუხლი 5

1. წინამდებარე შეთანხმების პირველი მუხლის პირველ პუნქტში გათვალისწინებულ პირებს ენიჭებათ იმუნიტეტები და შესაძლებლობები მხოლოდ იმისათვის, რათა უზრუნველყოფილ იქნას მათთვის სიგყვის თავისუფლება და დამოუკიდებლობა, რაც აუცილებელია მათი ფუნქციების, ამოცანების ან მოვალეობების შესრულებისათვის ან სასამართლოსთან მიმართებაში მათი უფლებების გამოყენებისათვის.

2. ა) მხოლოდ სასამართლოს გააჩნია კომპეტენცია სრულად ან ნაწილობრივ მოხსნას ამ შეთანხმების მე-2 მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული იმუნიტეტი. სასამართლო არა მხოლოდ უფლებამოსილია, არამედ ვალდებულიცაა მოხსნას იმუნიტეტი ნებისმიერ შემთხვევაში, თუ მისი ამრით აღნიშნული იმუნიტეტი შეაფერხებს მართმსაჯულების განხორციელებას და თუ იმუნიტეტის სრული ან ნაწილობრივი მოხსნა მიანს არ მიაყენებს წინამდებარე მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრულ მიზანს.

ბ) იმუნიტეტი შეიძლება მოხსნილ იქნას სასამართლოს მიერ ან ეს ოფიციო, ან ნებისმიერი ხელშემკვრელი მხარის ან ნებისმიერი დაინტერესებული პირის მოთხოვნით.

გ) იმუნიტეტის მოხსნის ან მოხსნაზე უარის თქმის თაობაზე გადაწყვეტილებებს თან უნდა დაერთოს განცხადება გამომწვევ მიზეზთა შესახებ.

4. თუ ხელშემკვრელი მხარე ადასტურებს, რომ წინამდებარე შეთანხმების მე-2 მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული იმუნიტეტის მოხსნა აუცილებელია ეროვნული უსაფრთხოების წინააღმდეგ ჩადენილ დანაშაულთან დაკავშირებული საქმის წარმოებისათვის, სასამართლო მოუხსნის იმუნიტეტს მოწმობაში მითითებული ზომით.

5. რაიმე ასეთი ფაქტის აღმოჩენის შემთხვევაში, რომელსაც თავისი ბუნებიდან გამომდინარე შეუძლია გადაწყვეტი მიეცეს თავისი და რომელიც იმუნიტეტის მოხსნაზე უარყოფითი გადაწყვეტილების მიღებისას უცნობი იყო მოთხოვნის ავტორისათვის, ამ უკანასკნელს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს ახალი

მოთხოვნით.

მუხლი 6

წინამდებარე შეთანხმებაში არაფერი იქნა გაგებული როგორც კონვენციითა და მისი ოქმებით ხელშემკვრელი მხარეების მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შემზღვეველი ან მათი უგულვებელმყოფელი.

მუხლი 7

წინამდებარე შეთანხმება ღიაა ხელმოსაწერად ევროპის საბჭოს ნებისმიერი წევრი სახელმწიფოებისათვის, რომლებსაც სავალდებულობაზე მათი თანხმობის გამოხატვა შეუძლიათ:

1. რატიფიცირების, მიღების ან მოწონების აუცილებლობის შესახებ დათქმის გარეშე ხელმოწერით; ან

რატიფიცირების, მიღების ან მოწონების ქვემდებარე ხელმოწერით, რომელსაც მოჰყვება რატიფიცირება, მიღება ან მოწონება.

2. რატიფიცირების, მიღების ან მოწონების შესახებ ინსტრუმენტები დეკონირდება ევროპის საბჭოს გენერალურ მდივანს.

მუხლი 8

1. წინამდებარე შეთანხმება ძალაში შევა ამ თვის პირველი დღიდან, რომელიც მოჰყვება ერთიანი პერიოდს იმ თარიღიდან, როდესაც მე-7 მუხლის დებულებათა შესაბამისად ევროპის საბჭოს ათმა წევრმა სახელმწიფომ გამოხატა თანხმობა ხელშეკრულების სავალდებულობაზე, თუ ამ დღისათვის კონვენციის მე-11 ოქმი ძალაშია შესული ან წინააღმდეგ შემთხვევაში კონვენციის მე-11 ოქმი ძალაში შესვლის თარიღიდან.

2. ნებისმიერი სხვა წევრი სახელმწიფოს მიმართ, რომელიც შემდგომში გამოთქვამს თანხმობას მის სავალდებულობაზე, წინამდებარე შეთანხმება ძალაში შევა იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს ერთიანი ვადის ამოწურვას ხელმოწერის, ან სარატიფიკაციო, მიღების ან დამტკიცების ან მოწონების შესახებ სიგელის დეკონირების თარიღს.

მუხლი 9

1. ნებისმიერ ხელშემკვრელ მხარეს სარატიფიკაციო, მიღების ან მოწონების სიგელებს დეკონირებისას ან ნებისმიერ შემდგომ დროს, ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე მიმართული განცხადებით, შეუძლია გააფართოვოს ამ შეთანხმების მოქმედება ნებისმიერ ტერიტორიაზე რომელიც მითითებულია განცხადებაში და რომლის საერთაშორისო ურთიერთობების განხორციელებაზე იგი არის პასუხისმგებელი ან რომლის სახელით იგი უფლებამოსილია იკისროს ვალდებულებები.

2. პირველი პუნქტის შესაბამისად გაკეთებულ განცხადებაში მითითებული ტერიტორიის ან ტერიტორიებისათვის წინამდებარე შეთანხმება ძალაში შედის იმ თვის პირველ დღეს, რომელიც მოსდევს ერთიანი ვადის ამოწურვას, გენერალური მდივნის მიერ განცხადების მიღების თარიღიდან.

3. პირველი პუნქტის შესაბამისად გაკეთებული ნებისმიერი განცხადება, ამ განცხადებაში მითითებული ნებისმიერი ტერიტორიის მიმართ შესაძლებელია იქნას გამოთხოვილი, იმ პროცედურების შესაბამისად, რომელსაც წინამდებარე შეთანხმების

მეათე მუხლი ადგენს დენონსაციისათვის.

მუხლი 10

1. წინამდებარე შეთანხმება მოქმედებს განუსაზღვრელი ვადით.
2. ნებისმიერ ხელშემკვრელ მხარეს, ნებისმიერ დროს შეუძლია მოახდინოს ამ შეთანხმების დენონსაცია, ევროპის საბჭოს გენერალური მდივნის სახელზე გაკეთებული შეცვობინების მეშვეობით.
3. ასეთი დენონსაცია ძალაში შედის გენერალური მდივნის მიერ შეცვობინების მიღების დღიდან ექვსი დღის შემდეგ. ასეთი დენონსაცია არ ათავისუფლებს დაინტერესებულ ხელშემკვრელ მხარეებს იმ ნებისმიერი ვალდებულებებისაგან რომლებიც შესაძლებელია წარმოშობილიყო წინამდებარე შეთანხმებით პირველი მუხლის პირველ პუნქტში მითითებულ ნებისმიერ პირთან დაკავშირებით.

მუხლი 11

ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი შეაგვობინებს ევროპის საბჭოს ყველა წევრ სახელმწიფოს:

- ა. ნებისმიერი ხელმოწერის შესახებ;
- ბ. სარატიფიკაციო, მიღების ან მოწონების შესახებ ნებისმიერი ინსტრუმენტის დეკონირების ან მიერთების სიგელის დეკონირების თაობაზე;
- ც. ამ შეთანხმების ძალაში შესვლის ნებისმიერი თარიღის შესახებ მე-8 და მე-9 მუხლების შესაბამისად;
- დ. ნებისმიერი სხვა აქტის, შეცვობინების ან წინამდებარე შეთანხმებასთან დაკავშირებული მიმოწერის შესახებ.
- ე. ამის დასტურად, ქვემოთ ხელმოწერმა, რომლებიც ამისათვის სათანადოდ იყვნენ უფლებამოსილნი ხელი მოაწერეს წინამდებარე შეთანხმებას.

შესრულებულია სტრასბურგში, 1996 წლის მარტის თვის მე-5 დღეს ინგლისურ და ფრანგულ ენებზე, რომელთაგან ორივე გექსტი არის თანაბრად აუთენტიკური, შედგენილი თითო ეგზემპლარად, რომელიც შეინახება ევროპის საბჭოს არქივში. ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი გადაუგზავნის დამოწმებულ ასლებს ევროპის საბჭოს თითოეულ წევრ სახელმწიფოს.